

Ekonomikas ministrija

Memoranda

Par pārtikas preču tirdzniecību

izpildes novērtējums,
pārtikas grupu cenu izmaiņas un
inflācijas ietekme uz tām

Informācija tiek sniegta saskaņā ar Ministru kabineta 24.03.2026. sēdes protokola Nr.16, 43.§ 2.punktā doto uzdevumu **Ekonomikas ministrijai sagatavot un ekonomikas ministram iesniegt izskatīšanai kādā no nākamajām Ministru kabineta sēdēm informāciju par Memoranda par pārtikas preču tirdzniecību izpildes novērtējumu, iekļaujot tajā arī izvērtējumu par pārtikas grupu cenu izmaiņām un inflācijas ietekmi uz tām.**

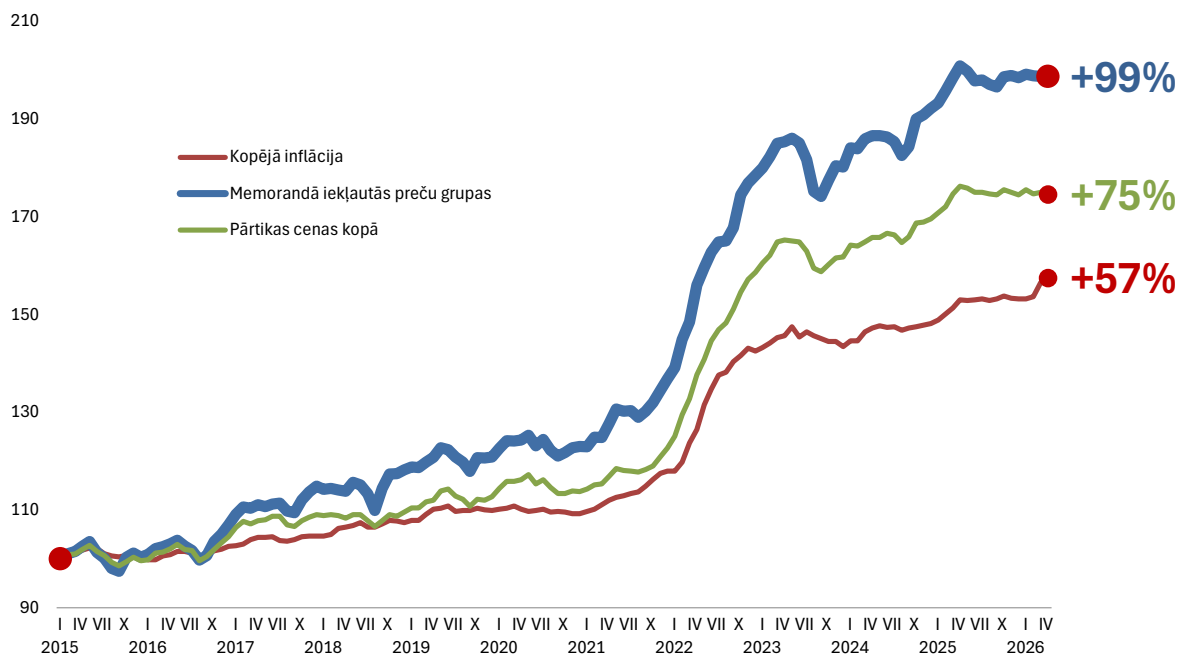
PAVEIKTAS MEMORANDA IETVAROS (I)

- ☑ Iesniegts alternatīvs likumprojekts «**Grozījumi negodīgas tirdzniecības prakses aizlieguma likumā**» Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai.
- ☑ MK noteikumi “**Pārtikas preču cenu iesniegšanas noteikumi cenu izsekojamībai un monitoringam**” pieņemti un pārtikas preču cenu salīdzināšanas rīki datus izmanto.
- ☑ No 2026. gada 1. jūlija līdz 2027. gada 30. jūnijam, īstenojot pilotprojektu, maizes, svaiga piena, svaigas atdzesētas mājputnu gaļas un mājputnu svaigu olu (čaumalās) piegādēm tiks piemērota **PVN samazinātā likme 12 procentu apmērā**.
- ☑ Š.g. 22.maijā parakstītas vienošanās “**Par godīgu PVN likmes samazinājuma pārnesi**” un vienošanās par “**Memoranda par pārtikas preču tirdzniecību papildinājumu**”.
- ☑ **Rīcības plāns tirdzniecības nozares atbalstam** (25-TA-3074) pieejams Tiesību aktu publiskajā portālā.

PATĒRIŅA CENAS MEMORANDĀ IEKĻAUTAJĀS PĀRTIKAS PRODUKTU GRUPĀS

PATĒRIŅA CENAS MEMORANDĀ IEKĻAUTAJĀS PĀRTIKAS PRODUKTU GRUPĀS
2015.gada janvāris = 100

Memorandā iekļautajās pārtikas produktu grupās vērojams straujākais cenu kāpums, kas būtiski pārsniedz gan kopējo pārtikas cenu pieaugumu, gan kopējo inflāciju, norādot uz nepieciešamību pēc mērķtiecīgas rīcības tieši šajās produktu grupās.

PĀRTIKAS CENU PIEAUGUMA IEROBEŽOŠANAS VIRZIENI

Sadarbības memorands

ZEMO CENU PĀRTIKAS GROZS

- Tiek nodrošināts vismaz viens produkts ar zemāko cenu (kategorijā) attiecīgajā mazumtirdzniecības ķēdē
- Produkti ar zemāko cenu ar zināmu regularitāti tiek nomainīti pret citiem produktiem no tās pašas kategorijas

CENU SALĪDZINĀŠANAS RĪKS

- Sadarbība cenu salīdzināšanas rīka darbībai
- Konkurences veicināšana, patērētājiem salīdzinot pārtikas preču cenas
- Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā

VIETĒJĀS IZCELSMES PRODUKTI

- Veicināta vietējo pārtikas produktu pārdošanas apjoma palielināšana
- Vietējo produktu veicināšanas kampaņas
- Ražotāju un mazumtirgotāju sadarbība

- Veicināt pamata pārtikas preču pieejamību Latvijas iedzīvotājiem, īpaši ņemot vērā māsaimniecības ar zemākiem ienākumiem
- Palielināt vietējās izcelsmes pārtikas preču sortimentu un to tirdzniecības apjomu
- Uzlabot sadarbību starp mazumtirgotājiem un ražotājiem
- Atbalstīt tautsaimniecības izaugsmi un ilgtspējīgu konkurenci pārtikas piegādes ķēdē.

IZPILDES MONITORINGS (I)

CENU DINAMIKAS ANALĪZE ZEMO CENU PRODUKTU GROZA PRECĒM

- ☑ Memoranda novērtējumam iesniegtā informācija norādīta kā **ierobežotas pieejamības informācija**. Memoranda novērtējumā tā tiek iekļauta tikai apkopotā veidā*, neizdalot katru mazumtirgotāju.

- ☑ **Zemo cenu grozu ietekme uz pārtikas preču cenām:**
  - Vietējo produktu īpatsvars sasniedz vidēji apmēram **47.5 %**
  - Vidēji piemērotais uzcenojums Zemo cenu groza precēm **4.25 %**
  - Vidēji piemērotā atlaide **31.35 %**

*Saņemta mazumtirgotāju atļauja publicēt apkopotā veidā

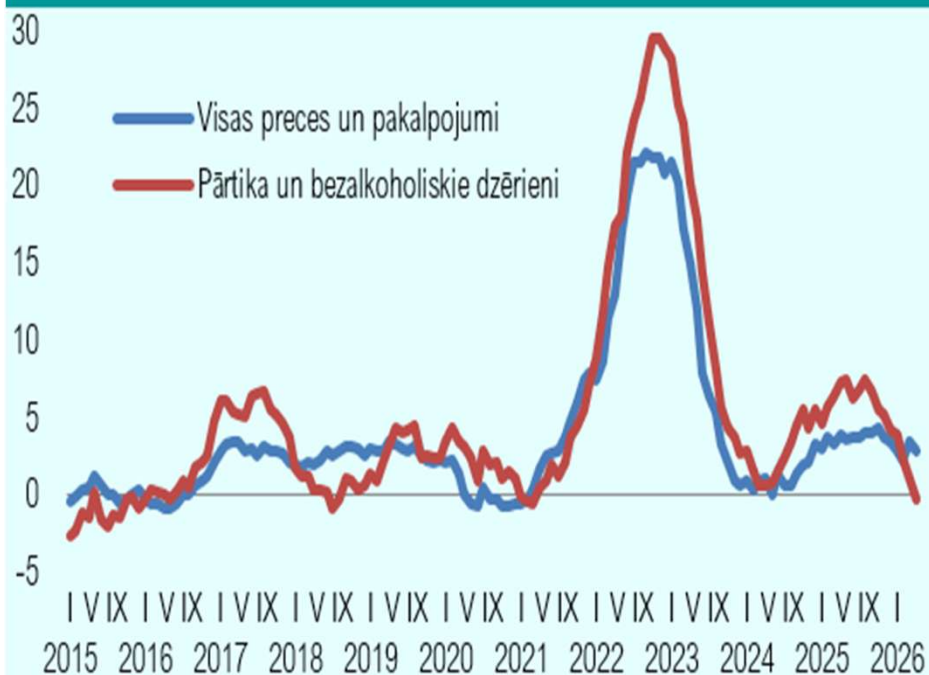
** Mazumtirgotāju dati uz Memoranda darbības novērtējuma brīdi

IZPILDES MONITORINGS (II)

CSP UN EKONOMIKAS MINISTRIJAS APRĒĶINI

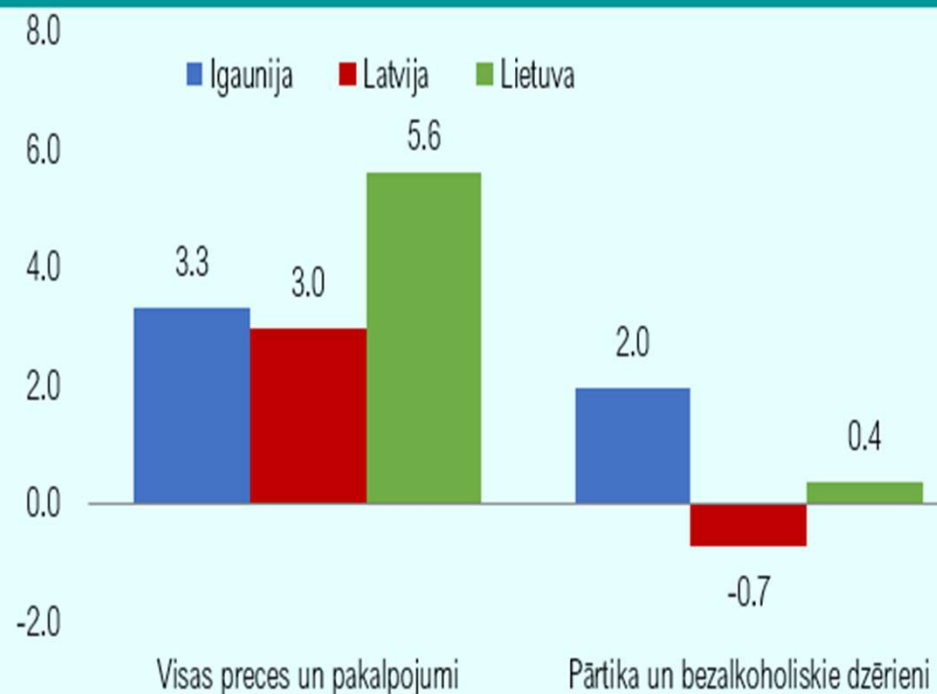
PATĒRIŅA CENU PĀRMAIŅAS

pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, procentos

PATĒRIŅA CENU PĀRMAIŅAS BALTJAS VALSTĪS

2026.gada aprīlis pret 2025.gada maiju, procentos

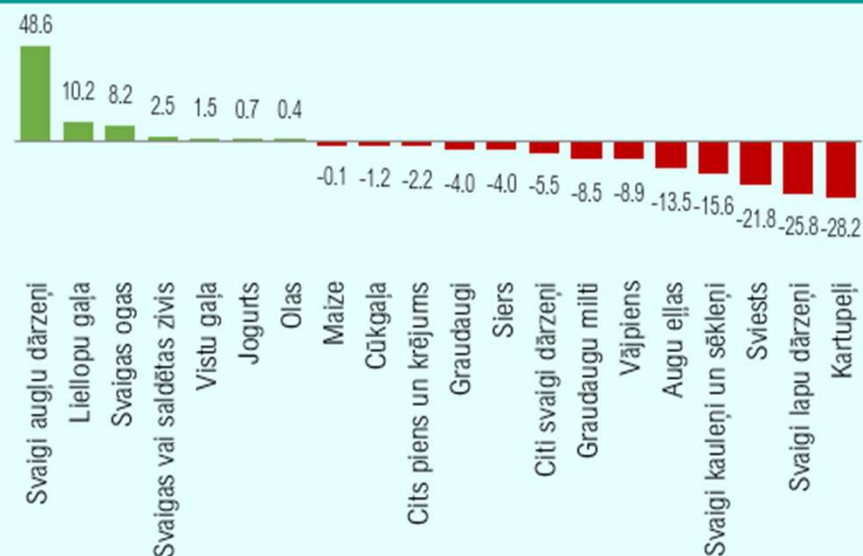
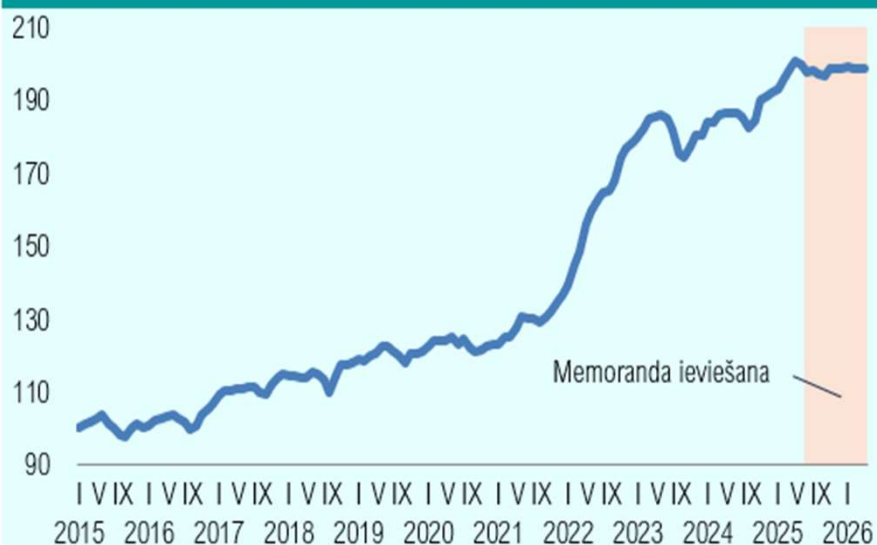
IZPILDES MONITORINGS (III)

CSP UN EKONOMIKAS MINISTRIJAS APRĒĶINI

PATĒRIŅA CENAS MEMORANDĀ IEKĻAUTAJĀS PĀRTIKAS PRODUKTU GRUPĀS

2015.gada janvāris = 100

2026.gada aprīlis pret 2025.gada maiju, procentos

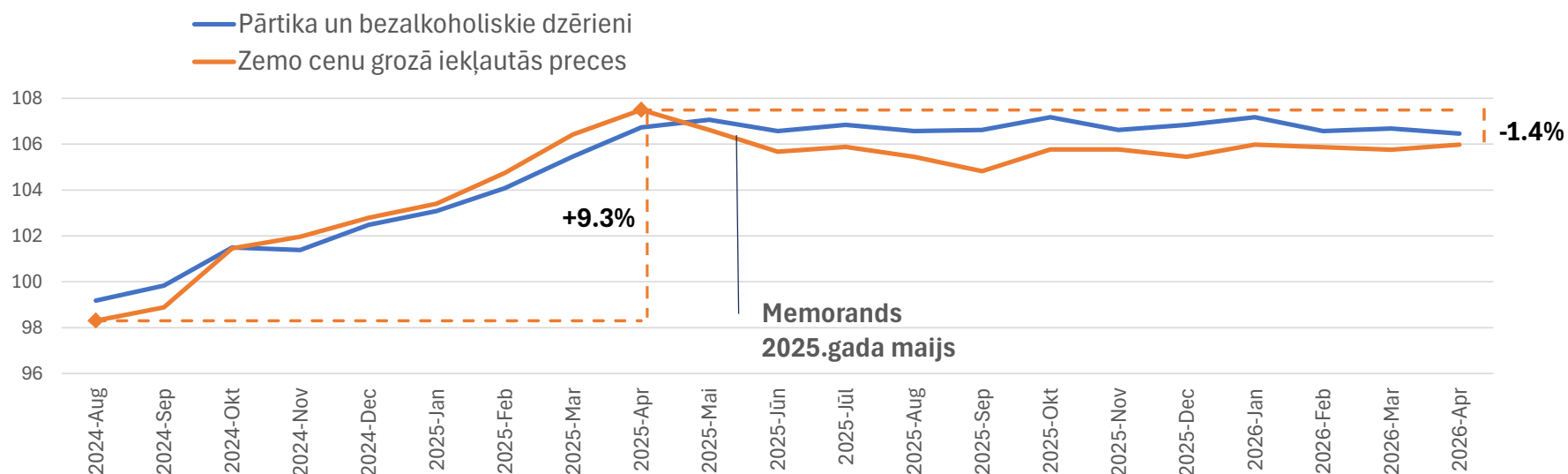
IZPILDES MONITORINGS (IV)

CSP UN EKONOMIKAS MINISTRIJAS APRĒĶINI

Patēriņa cenu izmaiņas

2024 jūlijs = 100

Patēriņa cenu pārmaiņas pret 2025. gada maiju
(2025_05=100)

2025-06 2025-07 2025-08 2025-09 2025-10 2025-11 2025-12 2026-01 2026-02 2026-03 2026-04

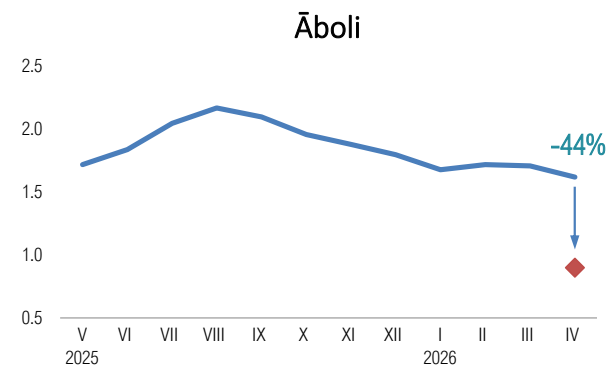
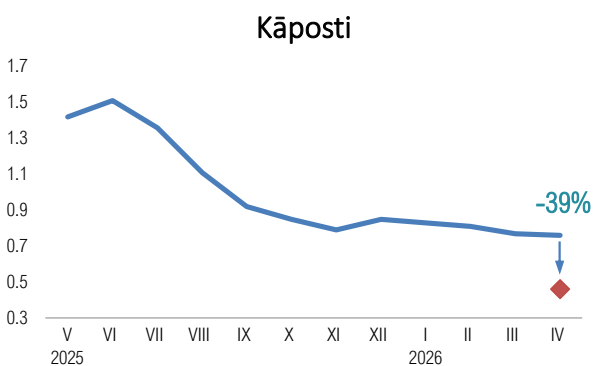
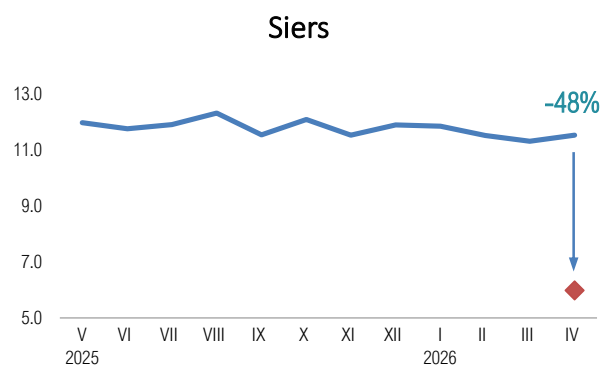
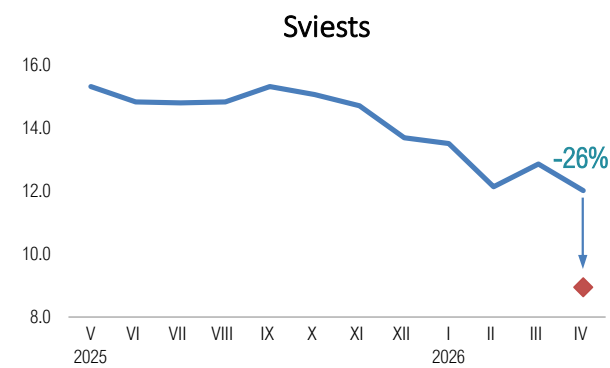
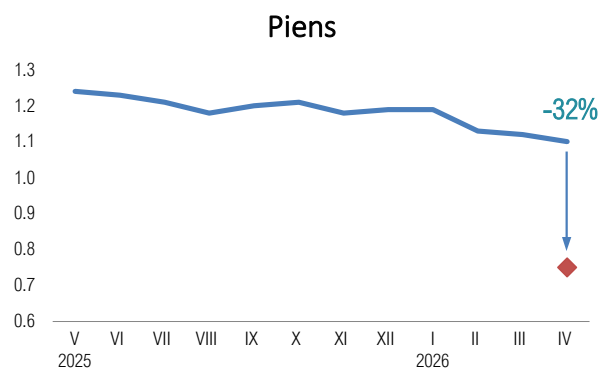
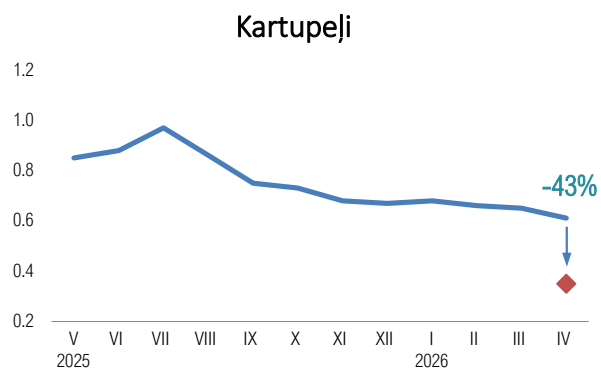
	2025-06	2025-07	2025-08	2025-09	2025-10	2025-11	2025-12	2026-01	2026-02	2026-03	2026-04	
VISAS PRECES UN PAKALPOJUMI	0.0	0.1	0.2	0.0	0.2	0.6	0.3	0.3	0.2	0.5	2.4	3.0
PĀRTIKA UN BEZALKOHOLISKIE DZĒRIENI	0.1	-0.5	-0.2	-0.5	-0.4	0.1	-0.4	-0.2	0.1	-0.5	-0.4	-0.6
ZEMO CENU GROZĀ IEKĻAUTĀS PRECES	n/a	-0.9	-0.7	-1.2	-1.7	-0.8	-0.8	-1.1	-0.6	-0.7	-0.7	-0.5

IZPILDES MONITORINGS (V)

◆ - zemo cenu grozā esošo preču zemākā cena, kas ir ievērojami zemāka par vidējo preces cenu

Pārtikas produktu vidējās mazumtirdzniecības cenas

Euro par 1kg/1l

Avots: CSP, PTAC un mazumtirgotāju dati

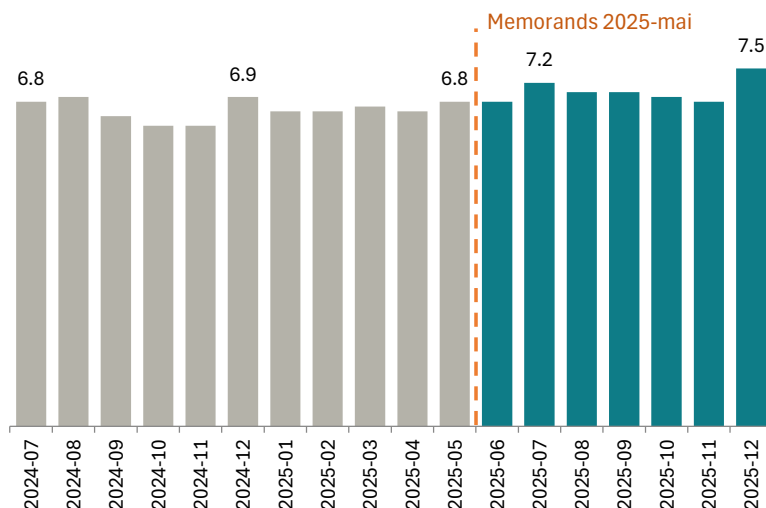
IZPILDES MONITORINGS (VI)

ZEMO CENU GROZA PIRKTSPĒJA

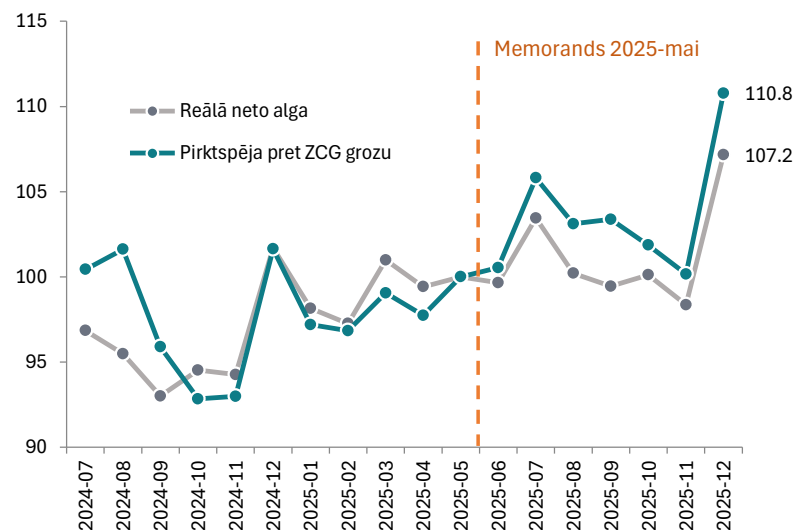
Cik pilnu ZCG grozu var nopirkt par vidējo neto algu

grozu skaits

Reālā alga un pirktspēja pret ZCG

indekss, 2025.gada maijs=100

GALVENIE SECINĀJUMI PAR PIRKTSPĒJU

Pēc memoranda parakstīšanas (2025.05 → 2025.12) par vidējo neto algu varēja nopirkt **6,8 → 7,5 ZCG grozus** jeb par **+10,8%** vairāk. Kopējā reālā neto alga tajā pašā periodā pieauga par **+7,2%**, bet pirktspēja pret ZCG – par **+10,8%**. Starpība (**+3,6 procentpunkti**) ir tīrais memoranda efekts pamata pārtikas segmentā – iedzīvotāji iegūst papildu pirktspēju tieši tajās preču kategorijās, kuras aptvertas ar memoranda instrumentiem.

Avots: CSP, EM aprēķini.

ZCG grozs: ZCG produktu cenu summa (produkti ar pilniem datiem visā periodā).

Piezīme: 2024.12. un 2025.12. pieaugums daļēji saistīts ar sezonālo 13. algas efektu.

PVN SAMAZINĀJUMA MONITORINGS

1. dimensija – Centrālās statistikas pārvaldes monitorings

Elektronisko darījumu transakciju analīze

CSP izmantos datus, lai identificētu konkrētu preču kopu un to cenu dinamiku.

Novērojuma periods: 18 mēneši

Cenu izmaiņām sekos līdz

2026. gada
1. janvāra

2027. gada
30. jūnijam

2. dimensija – Konkurences padomes padziļinātā uzraudzība

Iepirkuma cenu un uzcenojuma kontrole

Tiks salīdzināti mazumtirdzniecības tīklu iepirkuma dati ar galapreces pārdošanas cenu.

Mērķis: Novērst nepamatotu peļņas gūšanu

Pārbaudīs, vai tirgotāji neizmanto PVN samazinājumu savas peļņas palielināšanai, nepārnesot to uz cenu.

Uzraudzības procesa galvenie pieturpunkti un datu avoti

Datums / Avots	Darbība / Resurss
 2026. gada 1. jūlijs PVN likmes samazināšanas sākums un preču kopas identifikācija	 Monitoringa mērķis: Cenu, iepirkuma cenu un uzcenojuma dinamikas izsekojamība
 Datu avoti: Transakciju dati + mazumtirdzniecības tīklu iepirkuma cenas	

Ekonomikas ministrija

Paldies!

 @EM_gov_lv,

/ekonomikasministrija

 www.em.gov.lv

 Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519,
Latvija

 +371
67013100

 pasts@em.gov.lv

MEMORANDA SADARBĪBAS PARTNERI

Memorandu 2025.gada 27.maijā parakstīja:

- Ekonomikas ministrija
- Zemkopības ministrija
- Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
- Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
- Latvijas Pārtikas Tirgotāju Asociācija
- Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija
- Latvijas Piensaimnieku Centrālā Savienība,
- Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome
- Biedrība "Zemnieku saeima"

Memorandam vēlāk pievienojās arī:

- "Maxima Latvija" SIA
- Biedrība "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija"
- Cēsu pilsētas zemnieku saimniecība "DOKTUS"
- Latvijas Tirgotāju asociācija

Konkurences padome nav Memoranda sadarbības partneris, tomēr sniedz atbalstu Memoranda novērtējumā

(attiecībā uz informācijas apkopošanu par vietējās produkcijas īpatsvaru mazumtirgotāju realizēto pārtikas preču sortimentā)

ZEMO CENU GROZS

- ✓ Patērētāju tiesību aizsardzības centrs savas kompetences ietvaros monitorē Memoranda izpildi
- ✓ Maxima, Rimi, Lidl, Top!, Aibe un Elvi ir ieviesuši Zemo cenu grozu

Patērētāju tiesību aizsardzības centra secinājumi:

1. Norādes uz groza precēm - kopumā norādes ir nodrošinātas **78%** gadījumos.
2. Novērojumi liecina, ka zemo cenu grozā tika aptverti **10** vai vairāk produkti.
3. Joprojām saglabājas labs zemo cenu produktu pieejamības rādītājs tirdzniecības vietās - jaunākie dati norāda, ka tas ir vidēji **92%**.
4. Latvijas izcelsmes produkti grozos sastāda vidēji **50%**. Šie rādītāji ir ļoti mainīgi nedēļu no nedēļas katram tirgotājam.

*Dati uz Memoranda darbības novērtējuma brīdi

PĀRTIKAS PREČU CENU SALĪDZINĀŠANAS RĪKS

- ☑ 2025.gada 22.augustā stājās spēkā MK noteikumi Nr.508 "**Pārtikas preču cenu iesniegšanas noteikumi cenu izsekojamībai un monitoringam**", nosakot iesniedzamo informāciju CSP, informācijas aprites kārtību, pieprasīšanas, nodošanas un uzglabāšanas kārtību.
- ☑ Pārtikas preču mazumtirgotāji informāciju patērīna cenu salīdzināšanai un pārtikas preču cenu monitoringam sāka iesniegt CSP ar **2025. gada 1. decembri**.
- ☑ Š.g.24.marta MK sēdē izskatīts informatīvais ziņojums par sākotnējiem rezultātiem un secinājumiem cenu izsekojamībai un monitoringam, un izmaiņām pamata pārtikas preču sarakstā iekļautajām precēm (26-TA-443) informējot, ka **regulējums par datu plūsmu darbojas efektīvi un sasniedz noteiktos mērķus**.

- CSP nodrošina datu pieejamību cenu dinamikas izsekojamībai un monitoringam, kā arī Statistikas likumā noteikto funkciju izpildei (t.sk. indeksu aprēķināšanai).
- ! CPS sniegs atbalstu datu monitorēšanā attiecībā uz korektu PVN samazinātās likmes 12 % maizei, pienam, mājputnu gaļai un olām pārnesi gala patērētājiem.

- [Letapartika.lv](https://www.letapartika.lv) kopš 2025.gada decembra visus datus integrē savā platformā un ir vienīgais cenu salīdzināšanas rīks, kurā ir pieejama katras dienas mazumtirgotāju iesniegtā informācija par preču cenām.
- [Īsa statistika par Letapartika.lv cenu salīdzināšanas rīku](#):
  - Apmeklējumu skaits caur Google meklētāju pārsniedzis 110 tūkstošus (puse no tā bija pēdējo 3 mēnešu laikā)
  - Veiktas 3000 lietotnes lejupielādes
  - Vidējā apmeklētība dienā: 600-700 reizes

VIETĒJIE PRODUKTI – Konkurences padomes informācija

- Vietējo produktu sortimenta dinamikas pieauguma datus apkopo un analizē **Konkurences padome**.

9 ĶĒDES

Analīzē iekļautas tādas mazumtirdzniecības ķēdes kā SIA “RIMI LATVIA”, SIA “MAXIMA Latvija”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Latvian Retail Management”, SIA “Skai Baltija”, SIA “Lidl Latvija”, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “IEPIRKUMU GRUPA”, SIA “LENOKA”, SIA “Ranvus”, SIA “ELVI Latvija”

APJOMA ĪPATSVARŠ

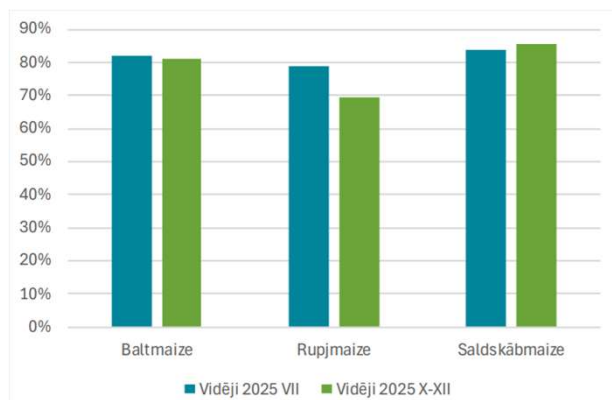
Salīdzināts apjoma īpatsvars memoranda preču kategoriju (kopā 10) apakškategorijās (apjoma īpatsvara atšķirības no apgrozījuma īpatsvara <3%)

Vidējo rādītāju aprēķinā ietvertas tikai tās mazumtirdzniecības ķēdes, kurās Latvijas izcelsmes produkcijas īpatsvars $\geq 1\%$

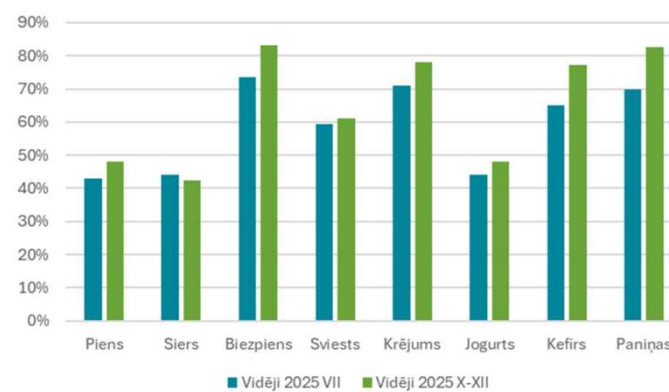
VIETĒJIE PRODUKTI

Vidējais vietējās produkcijas īpatsvars preču kategorijās pārskata periodā pieaug

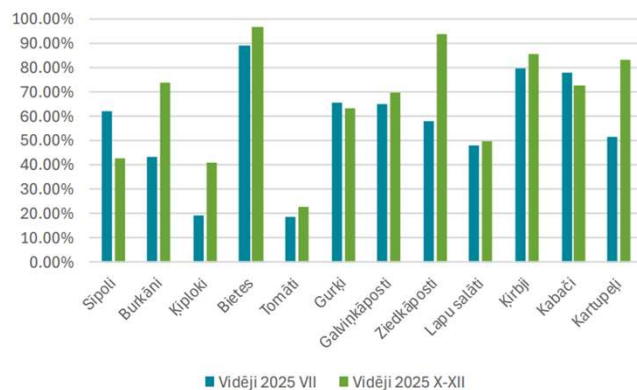
MAIZE

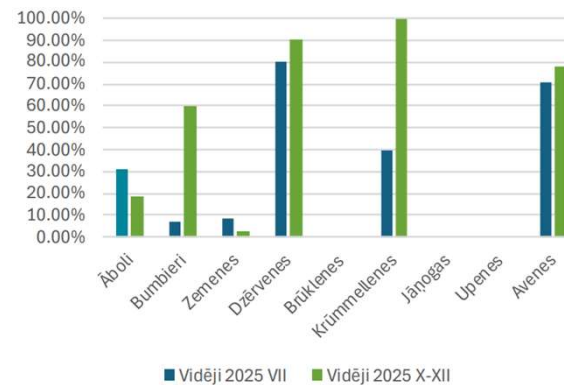
PIENA PRODUKTI

DĀRZENĪ

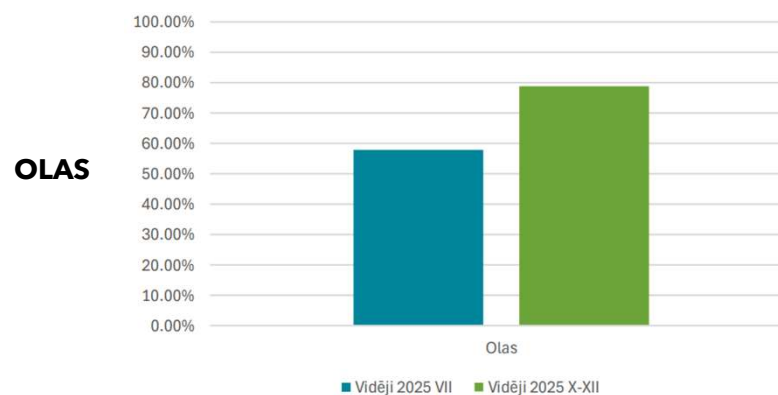
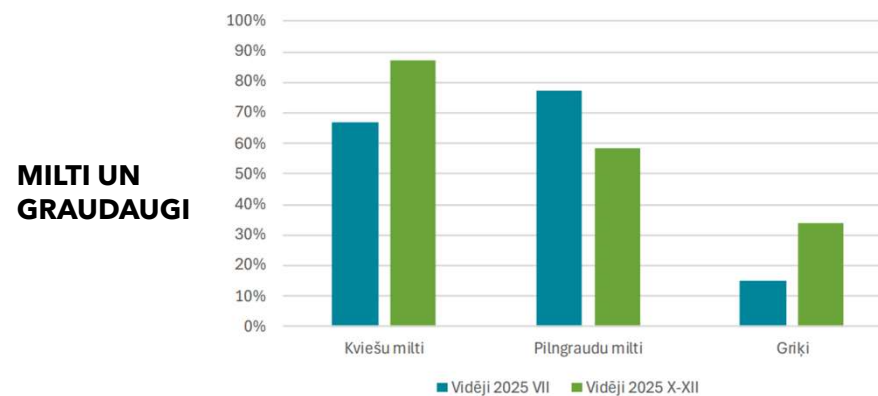
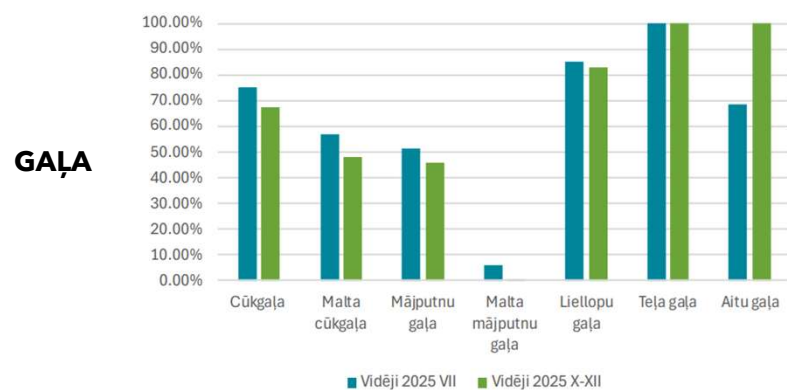

SVAIGI AUGĻI UN OGAS

VIETĒJIE PRODUKTI

Vidējais vietējās produkcijas īpatsvars preču kategorijās pārskata periodā pieaug

VIETĒJIE PRODUKTI – mazumtirgotāju un ražotāju informācija

- ☑ “MAXIMA Latvija” SIA, SIA “Lidl Latvija” un SIA “Rimi Latvia” ir veikuši vairākas vietējo produktu **veicināšanas kampaņas**, īsteno dažādas **iniciatīvas** un **sociālās atbildības projektus**. Rezultātā **palielināts** Latvijas ražas noiets veikalos.

- ☑ Ražotāju pārstāvošās organizācijas Memoranda novērtējumam **nav iesniegušas informāciju jeb savu veikumu par paveikto** vietējās produkcijas un tās pārdošanas veicināšanai. Kā arī nav iesniegti ražotāju un to pārstāvošo organizāciju **priekšlikumi** situācijas uzlabošanai vietējā produkcijas pārdošanas apjoma dinamikas veicināšanai.

*Informācija uz Memoranda darbības novērtējuma brīdi

IZPILDES MONITORINGS (II)

Pārtikas produktu grupas ar cenu samazinājumu

2026. gada aprīlī salīdzinājumā ar 2025. gada maiju (%)

0% līdz 5%		5% līdz 10%		15% līdz 20%		20% līdz 30%	
Augļu un dārzeņu sulas	Aromatizēts ūdens, sīrupi ... <small>(Citi bezalkoholiskie dzērieni)</small>	Gatavie vai ātri pagatavojamie produkti	Vājpiens	Svaigas dateles, vīģes un tropu augļi	Kartupeļi		
Makaroni, nūdeles un makaronu izstrādājumi	Citi cukura konditorejas izstrādājumi un deserti	Brokastu pārslas	Graudaugu milti	Vīnogas, kivi, arbūzi ... <small>(Citi svaigi augļi)</small>	Kāposti, ziedkāposti, salāti ... <small>(Svaigi vai atdzesēti lapu vai stublāju dārzeņi)</small>		
Zīdaiņu un bērnu pārtika	Žāvēta, sālīta un kūpināta gaļa	Svaiga, atdzesēta vai saldēta cūkgaļa	Burkāni, ķiploki, sīpoli ... <small>(Citi svaigi vai atdzesēti dārzeņi)</small>	Āboli, bumbieri, plūmes ... <small>(Svaigi kaulēni un sēkleņi)</small>	Olīveļļa		
Dārzeņu, kartupeļu un pākšaugu izstrādājumi	Ūdens	Deserti un dzērieni uz piena bāzes	Atspirdzinošie dzērieni				
Siers	Cits piens un krējums	Sasmalcināti augļi un rieksti					
Graudaugi	Gaļas izstrādājumi	Saldēti dārzeņi					
Citas augu eļļas	Cukurs	Zivju izstrādājumi					
		Maize					